

TIPOLOGIYA 2. Cinayət yolu ilə əldə edilmiş küllü miqdarda pul vəsaitlərinin fiktiv idxal müqavilələri əsasında “şell” şirkətlərinin bank hesabları vasitəsilə xarici ölkələrə, o cümlədən ofşor zonalara köçürülərək yuyulması

Taksi sürücüsü olan və bir sıra yerli “şell” şirkətlərinin direktoru olaraq qeydiyyatda alınmış “LS” şəxsi (proksi, nominal şəxs) rezidenti olduğu “A” ölkəsində yerləşən “G”, “B” və “Y” banklarındakı hesablarından yüksək məbləğdə nağd mədaxil və məxaric əməliyyatları həyata keçirmişdir.

“LS” şəxsi sonrakı 4 il ərzində “A” ölkəsinə məxsus 9 hüquqi şəxsin (8-nin direktoru olaraq müəyyən olunub) həmin ölkənin “G”, “B” və “Y” banklarındakı hesabları vasitəsilə 20-dən çox ölkəyə ümumi məbləği yüz milyonlarla dollar olan pul vəsait köçürmüşdür. Bu şirkətlərdən yalnız biri - ən çox vəsait köçürmüş “ES” şirkəti real biznes fəaliyyəti göstərən şirkətdir, digərləri isə real sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmayan və saxta sənədlərdən istifadə edən “şell” şirkətləridir. Köçürülən vəsaitlər əsasən Avropa, Orta Şərqi, Şərqi/Cənub-Şərqi Asiya ölkələrində olan və müxtəlif sahələrdə fəaliyyət göstərən 500-dək hüquqi şəxsin (böyük ehtimalla “şell” şirkətləridir) hesablarına (o cümlədən, ofşor banklardakı hesablara) edilmişdir. “LS” şəxsi o cümlədən, “G” bankındakı hesabından ofşor zonalarda yerləşən “X” və “Y” şirkətlərinə də köçürmələr etmişdir.

Köçürmələrin bir hissəsinin “A” ölkəsinə məxsus “şell” şirkətlərlə (“ES” şirkəti istisna olmaqla) “Y” ölkəsinə məxsus “Z” şirkəti arasında ümumi məbləği yüz milyonlarla manat olan 10-dan çox fiktiv ticarət müqaviləsi əsasında hissə-hissə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Lakin müvafiq köçürmələr müqavilədə qeyd olunan ölkələrdən fərqli ölkələrə və subyektlərə edilmişdir.

Həmçinin fərqli ölkələrə məxsus şirkətlərlə bağlanmış müqavilələr üzrə invoys məlumatlarında alınacaq malların və onların qiymətlərinin eyni olması belə müqavilələrin fiktiv olması və qeyri-leqal yol ilə əldə edilmiş vəsaitlərin ticarət vasitəsilə leqallaşdırılması ehtimalı üçün əsaslar yaratmışdır.

Beləliklə, “A” ölkəsində bir sıra şirkətlərin (“şell”) direktoru olaraq müəyyən olunmuş “LS” şəxsi və onunla əlaqəli digər şəxslər cinayət yolu ilə əldə etdikləri vəsaitləri müvafiq yerli şirkətlərin “G”, “B” və “Y” banklarındakı hesablarına mədaxil etmiş, daha sonra fiktiv müqavilələr əsasında xarici “şell” şirkətlərin xarici ölkə banklarındakı hesablarına köçürmüş və bu köçürmələr müqabilində isə ölkəyə heç bir mal idxal olunmamışdır.

İndikatorlar:

- köçürülən vəsaitlərin məbləğinin çox yüksək olması;
- köçürmə əməliyyatlarının coğrafiyasının genişliyi;
- əməliyyatların tərəfləri arasındakı işgüzar münasibətin mürəkkəbliyi (müqavilələr əsasında);

- xarici şirkətlə real iqtisadi əsas olmadan iriməbləqli şübhəli müqavilələrin bağlanması;
- şirkətlərin əməliyyatlarının təyinatlarına əsasən, onların real sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmayan “şell” şirkətlər olması;
- avans köçürmələr müqabilində ölkəyə malların idxal edilməməsi və ölkədən kapital qaçışı;
- köçürmələrin müqavilədə nəzərdə tutulmuş təyinatlara uyğun olmayan istiqamətlərdə həyata keçirilməsi;
- ofşor zonalara və banklara köçürmələrin edilməsi.

İstifadə olunmuş mexanizmlər, alətlər və metodlar

- “Birgünlük” firmaların qeydiyyatı və onlar vasitəsilə vəsaitlərin nağdlaşdırılması;
- Proksi və nominal şəxslərin cəlb olunması;
- Benefisiarların gizlədilməsi məqsədilə “şell” şirkətdən istifadə;
- Ofşor banklardan istifadə;
- Müqavilə sənədlərinin saxtalaşdırılması və ya onlarda düzgün məlumatın əks olunmaması;
- Cinayət yolu ilə əldə edilmiş vəsaitlərin ticarət vasitəsilə leqallaşdırılması.

Cinayət yolu ilə əldə edilmiş vəsaitlərin yuyulması sxemi

